

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Дипломна робота (проєкт)
магістра

з теми: «ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ
ЮНИХ ФУТБОЛІСТОК У ГРУПИ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДИТЯЧО-
ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ»

Виконав: студент 2 курсу, групи FKS1-M23z
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Луцев Вячеслав Вячеславович
Керівник: Бабюк С. М., кандидат педагогічних
наук, доцент
Рецензент: Прозар М. В., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент

Кам'янець-Подільський – 2024 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ У БАГАТОРІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СПОРТСМЕНІВ (НА ПРИКЛАДІ ФУТБОЛУ).....	8
1.1 Перспективи розвитку футболу у світі	9
1.2 Спортивна орієнтація дітей 9-11 років	13
1.3 Загальна характеристика етапів спортивного відбору	19
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	24
2.1 Методи дослідження	24
2.2 Організація дослідження	29
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ У ГРУПИ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	31
3.1 Характерні особливості спортивної орієнтації у футболі	31
3.2 Методика початкового етапу відбору дівчат, які спеціалізуються у футболі	38
3.3 Рівень розвитку фізичної підготовленості та функціонально стану юних футболісток	45
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДЮСШ	– дитячо-юнацька спортивна школа;
ЗФП	– Загальна фізична підготовка;
ЖЄЛ	– Життєва ємність легень;
МОГ	– максимальна окружність гомілки;
МОС	– максимальна окружність стегна;
МоП	– максимальна окружність плеча;
ОГК	– окружність грудної клітки;
ОПЗ	– обсяг поля зору;
ШПтаРУ	– швидкість перемикання та розподілу уваги;
ШВСМ	– школа вищої спортивної майстерності.

ВСТУП

Актуальність теми. Досвід спортивної практики та експериментальні дослідження [10; 40, с. 23; 41, с. 141], присвячені методиці спортивного відбору та орієнтації юних спортсменів в ігрові види спорту, вимагають пошуку нових, ефективніших методичних шляхів.

Загальновідомо, що діагностика спортивної обдарованості ще далека від досконалості [53].

У той же час сучасний етап розвитку спорту, що характеризується тенденцією наростання конкуренції у спортивній боротьбі, все гостріше ставить перед наукою питання необхідності подальшого підвищення ефективності відбору спортсменок і методів оцінки їх підготовленості [56, с. 131; 57, с. 128].

Проблема відбору та оцінки спеціальної підготовленості найбільш актуальна у тих видах спорту, для яких характерні екстремальні ситуації та складність техніко-тактичних дій, що повною мірою відноситься до футболу [59].

Незважаючи на досить довготривалу історію розвитку футболу, виникнення проблеми спортивного відбору відноситься лише до найостаннішого періоду його розвитку. Протягом 60-80 років 20 сторіччя ця проблема починає вивчатися. Вирішуючи питання спортивного відбору, науковці [7; 8; 56, с. 131; 57, с. 232] перш за все виходили з чільної ролі фізичної підготовленості, розглядаючи її як основний чинник успішності ігрової діяльності. Вважалося, що фізично розвинені діти здатні опанувати технікою і тактикою гри краще, ніж менш підготовлені однолітки. При цьому найчастіше контингент був від 12-ти до 13-ти років і більше. В останні роки проведено низку досліджень на дітях та підлітках від 7 до 15 років та старше [40, с. 132; 41, с. 268]. При цьому основними методами відбору були антропометричні обстеження, медико-біологічні дослідження, педагогічні

спостереження, педагогічне тестування, а також психологічні та соціологічні дослідження. На основі педагогічних спостережень визначаються специфічні здібності дітей та підлітків. Велику роль відіграють педагогічні контрольні випробування (тести), за результатами яких зазвичай судять про наявність спеціальних фізичних якостей і здібностей індивіда, які необхідні для успішної спеціалізації у тому чи іншому виді спорту.

У ході антропометричних обстежень необхідно визначити, наскільки кандидати для зарахування до спортивної школи відповідають морфотипу, який характерний для найвидатніших представників даного виду спорту.

На основі медико-біологічних досліджень надається оцінка стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості школярів.

Для досягнення високих спортивних результатів та перемоги над суперником необхідні певні вольові особисті якості. Основними є цілеспрямованість, наполегливість і завзятість, рішучість і сміливість, підсвідома жага до перемоги, стійкість, впевненість у собі, працьовитість, самостійність та інше.

Вирішення практичних завдань спортивного відбору тісно пов'язане з активною роботою з вивчення впливу спадкових факторів на розвиток морфо-функціональних ознак та фізіологічних систем організму. Спортивна генетика – порівняно новий, перспективний напрямок наукових досліджень, що постійно розвиває свою експериментально-теоретичну основу та методологічний апарат.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить про недостатню наукову розробку проблеми організаційних форм спортивного відбору на різних етапах тренування, відсутність нормативної бази для педагогічного контролю за рівнем підготовленості юних спортсменок [7; 8].

У зв'язку з цим виникає необхідність у вдосконаленні засобів та методів спортивного відбору та орієнтації юних спортсменок. Подальші наукові дослідження, пов'язані з вдосконаленням змісту відбору та побудови тренувального процесу юних спортсменок є необхідними та актуальними.

Об’єкт дослідження – система відбору юних спортсменок на основі їх педагогічних та біологічних характеристик.

Предмет дослідження – критерії перспективності юних футболісток при відборі до навчально-тренувальних груп спортивних шкіл.

Мета дослідження – подальше вдосконалення системи підготовки юних спортсменок з урахуванням організаційних та методичних аспектів спортивного відбору.

Завдання дослідження:

1. Розробити найбільш інформативні критерії спортивної орієнтації дівчаток 9-11 років в ігрових видах спорту.
2. Визначити нормативні критерії відбору дівчат для занять футболом за роками навчання групах початкової підготовки в ДЮСШ.
3. Експериментально обґрунтувати ефективність критеріїв відбору дівчат для занять футболом у групах початкової підготовки в ДЮСШ.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел та офіційних документів на тему дослідження; методи вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду; педагогічне спостереження; спостереження за ігровою діяльністю; педагогічні контрольні випробування (тестування); морфологічні методи дослідження; методи математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів. Результати досліджень можуть бути використані у роботі спортивних шкіл:

- для комплексної оцінки індивідуальних здібностей юних спортсменок;
- для початкового відбору та прогнозу спортивної успішності на етапі початкової спортивної спеціалізації;
- при складанні курсу лекцій з проблеми відбору юних спортсменок для груп підвищення спортивної майстерності з футболу для здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт.
- під час упорядкування програмно-нормативних документів, які регламентують роботу установ спортивних закладів освіти.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 09-10 квітня 2024 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 64 сторінках, з яких 56 основного тексту, вона містить 12 таблиць. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, та списку 60 використаних літературних джерел.

ВИСНОВИКИ

1. Зростання спортивної майстерності футболісток багато в чому залежить від рівня розвитку їх фізичних якостей, а також від темпів приросту цих якостей у процесі спеціального тренування.

У ході досліджень було встановлено, що фізична підготовленість молодих футболісток розвивається нерівномірно. Можна констатувати, що рівень усіх фізичних якостей найбільше зростає в перші півроку тренувань. Між вихідними даними та вимірюваннями через рік тренувань були виявлені достовірні відмінності ($p < 0,05$), причому показані результати були вищими за вихідні в межах 2-13,5 %.

2. Для занять футболом слід залучати дітей у віці 9-ти років, середнього або вище середнього зросту з пропорційно розвиненою статуєю. Кореляційний аналіз визначив основні антропометричні ознаки, що мають найбільший зв'язок з інтегральною оцінкою технічної підготовленості. Найчастіше показники фізичного розвитку не мають істотного взаємозв'язку з інтегральною оцінкою технічної підготовленості. Проте цілком чітко визначилися п'ять ознак (зріст, довжина ноги поділена на довжину тіла, довжина стегна поділена на довжину гомілки, м'язова маса, жирова маса) за якими можна прогнозувати зростання спортивної майстерності. Так, у результаті рівень кореляції перебував у межах $r = 0,346-0,534$ та через один рік склав $r = 0,524-0,743$.

3. Розроблено спеціальні шкали визначення біологічного розвитку юних футболісток на основі оцінки соматичної зрілості. За кожною з аналізованих ознак спортсменка може набрати від 1-го до 3-х балів. Сума балів, поділена на кількість використаних ознак, свідчить про рівень соматичної зрілості індивіда.

Діапазон соматичної зрілості 2-2,9 бали відповідає нормальному розвитку спортсменок цього віку, 1-1,9 бали говорить про відставання у розвитку, вище

2,9 бали – про випередження. Усі спортсменки, які ми обстежували, мали нормальний розвиток.

4. Розроблено контрольно-перевідні нормативи з фізичної підготовленості юних футболісток, які займаються групах початкової підготовки. Як базова величина використані середні дані в тестах човниковий біг 7x50 м і стрибок вгору з місця. Контрольно-перевідні нормативи є засобом педагогічного контролю, оцінки перспективності та цілеспрямованого розвитку спеціальних рухових здібностей юних футболісток 9-11 років.

5. На основі результатів проведеного педагогічного експерименту є підстави вважати, що після року його проведення під впливом спеціалізованих занять футболом у дівчаток 9-11 років відбулися позитивні зрушення у розвитку основних рухових якостей. Заняття футболом здатні позитивно впливати на фізичну підготовленість, що найбільшою мірою проявляється у підвищенні рівня швидкості, швидкісно-силових якостей та технічної підготовленості юних спортсменок.

Після закінчення педагогічного експерименту досліджуванні показники в обох групах (експериментальна та контрольна) зросли по відношенню до вихідного рівня, проте при їх порівнянні між собою за всіма показниками відзначені достовірні відмінності ($p < 0,05$), причому результати тестування в експериментальній групі були набагато вищими, ніж у контрольній.

6. Переважна тенденція етапу початкової спортивної спеціалізації – це поступове збільшення всіх параметрів тренувальних навантажень без формування загальної інтенсивності. Приріст загального обсягу тренувальних навантажень збільшується за рахунок числа тренувальних занять та їхньої тривалості. Експериментальна група виконала більший обсяг навантаження швидкісно-силової спрямованості, на координацію та гнучкість, технічного арсеналу гри у футбол, а також ігрових завдань та обсягу спортивних ігор. Це підтверджує тезу про початкове надбання технічної майстерності, зумовленої обраною спеціалізацією обмеженої кількості спортсменок для футболу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко В. Г. та інші. Футбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. Київ : ЗАТ «Броварська друкарня», 2003. 101 с.
2. Віхров К. Л. Футбол у школі : Навчально-методичний посібник. Київ : Комб, ЛТД, 2004. 256 с.
3. Вознюк Т. В. Основи теорії та методики спортивного тренування. Навчальний посібник. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю., 2016. 240 с.
4. Войтенко С. М., Костюкевич В. М., Стасюк І. І. Теорія і методика викладання футзалу: навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 212 с.
5. Воронова В. І., та інші. Футзал. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Київ : 2015. 110 с.
6. Дулібський А. Вплив проявів швидкісних якостей футболістів на ефективність виконання стандартних положень / Спортивна наука України. 2016. № 5 (75). С. 28-39.
7. Дулібський А. Підвищення ефективності спортивного відбору. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Випуск № 8. 2010. С. 29-33.
8. Дулібський А. Спортивний відбір у системі багаторічної спеціалізованої освіти футболістів. Спортивна наука України : Електронне наукове видання. Львів. 2015. Випуск №4 (68). С. 28-35.
9. Дулібський А. Структурно-змістові компоненти змагальної діяльності центрального (опорного) півзахисника в сучасному європейському футболі / Спортивна наука України. 2017. № 3 (79). С. 18-19.
10. Дулібський А. Спортивний відбір у футболі як раціональна система педагогічного пошуку обдарованих людей у галузі спорту. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15.

Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт, 2020. Випуск 8 (128), с. 54-60.

11. Єдинак Г., Шиян Б, Петришин Ю. Наукові дослідження у фізичному вихованні і спорті: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 3-тє вид. стереотип. [Електронний ресурс]. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. Об'єм даних 9,7 Мб.сп.

12. Костюкевич В. М. Вознюк Т. В., Драчук А. І. Спортивні ігри: курс лекцій : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Ландо ЛТД, 2012. 240 с.

13. Костюкевич В. М., Войтенко С. М., Стасюк І. І. Контроль у футболі : навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 244 с.

14. Костюкевич В., Стасюк І., Побудова тренувального процесу студентської футбольної команди. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Вип. 9 (28). Вінниця : ТОВ «Твори», 2023. С. 21-26.

15. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту) : навчальний посібник. Вінниця : Планер, 2014. 616 с.

16. Костюкевич В., Стасюк І., Стасюк В., Конова М., Гудима С. Побудова тренувального процесу студентської футбольної команди у передзмагальному мезоциклі річного макроциклу. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Вип. 9 (28). Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. С. 210-223.

17. Костюкевич В., Стасюк І., Перепелиця О., Межвинський А., Конова М. Контроль тренувальної роботи у футзалі. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Вип. 9 (28). Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. С. 202-210.

18. Костюкевич В. М., Шевчик Л. М., Соколькова О. Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 255 с.

19. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Теорія та методика обраного виду спорту (футбол)» для студентів I курсу Харківської державної академії фізичної культури (спеціальність : 017 Фізична культура і спорт). Харків : ХДАФК, 2020. 132 с.
20. Кошура А. В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю Федьковича, 2021. 112 с.
21. Лісенчук Г.А. Спортивні ігри та методика викладання (Футбол) : навчально-методичні рекомендації. Миколаїв : Іліон, 2020. 51 с.
22. Лисенко Л. Лисенко М. Побудова спортивного відбору в жіночому футболі. Теорія і методика підготовки спортсменів. 2019. Випуск 4. С. 100-102.
23. Мітова О. Концепція формування системи контролю в процесі багаторічного удосконалення в командних спортивних іграх. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. праць. / гол. ред. В. М. Костюкевич (1). 2016. С. 353-360.
24. Мосейчук Ю. Ю. Спортивні ігри з методикою викладання (футбол): методр. рекомендації. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2010. 60 с.
25. Мосейчук Ю. Ю., Дарійчук С. В. Спортивні ігри з методикою викладання (футбол) : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 288 с.
26. Назарчук О. А., Яворська Т. Є. Сучасні критерії спортивного відбору дітей у футболі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2023. С. 7-8.
27. Ніколаєнко В. В. Раціональна система багаторічної підготовки футболістів для досягнення вищої майстерності. Монографія. Київ : Саміт-книга, 2014. 336 с.
28. Носко М. О., Гаркуша С. В., Бріжата І. А. Метрологічний контроль у фізичному вихованні і спорті [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. «Фізичне виховання» Київ : Леся, 2012. 263 с.

29. Овчаренко С. В., Матяш В. В., Яковенко А. В. Засоби та методи розвитку фізичних якостей футболістів у річному циклі підготовки: методичні рекомендації. Дніпро: ПДАФКіС, 2019. 37 с.

30. Овчаренко С. В., Матяш В. В., Яковенко А. В. Планування тренувального процесу футболістів в підготовчому періоді. Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-практичний журнал. Дніпропетровськ: ДДІФКіС. №1. 2012. С. 166-169.

31. Осадець М. М., Байдюк М. Ю Основи тактичної підготовки у футболі : навч. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 104 с.

32. Петров А. О. Організація педагогічного контролю за динамікою рівня фізичної та технічної підготовленості юних футболістів. Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. Вип. 3. С. 176-177.

33. Петров О. П. Методика навчання футболу : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2006. 128 с.

34. Петров О. П., Петров А. О. Футбол як засіб формування потреби в здоровому способі життя. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Серія педагогічна. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. Вип. 6. С. 96-100.

35. Петров О. П., Петров А. О. Експериментальне порівняння методів навчання техніки ударів ногою у юних футболістів. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: вип. 9, у 5 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. Т. 5. С. 106-107.

36. Прозар М. В., Авінов В. Л., Петров А. О., Стасюк В. А., Балан С. М. Теорія і методика спортивних ігор : навчальний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2020. 320 с.

37. Прозар М., Алексєєв О., Петрова Ю. Метрологічний контроль у фізичній культурі і спорті. Навчальний посібник [для факульт. фіз. куль. закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський : «Віт'А Друк», 2023. 90 с.

38. Прозар М. В., Слюсарчук В. В., Зубаль М. В., Телебей С. М. Теорія і методика викладання спортивних ігор: навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 198 с.

39. Прозар М., Петрова Ю. Методика проведення спортивних змагань. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Віта Друк, 2024. 88 с.

40. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. Книга 1. Теоретичні основи спортивного відбору : Підручник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан. 2009. 672 с.

41. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір : теорія та практика. У 2 кн. Книга 2. Відбір у різні види спорту: Підручник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан. 2010. 784 с.

42. Спортивні ігри : навч. посібник [для студ. факультетів фіз. культури педаг. вищ. навч. закладів] : у 2 томах: під ред. Ж. Л. Козіної. Том 1 : Загальні основи теорії і методики спортивних ігор. Х.: вид-во «Точка», 2010. 200 с.

43. Стасюк І. І., Воронєцький В. Б. Порівняльна характеристика зростових показників та рівня фізичної підготовки юних футболістів. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол. : І. І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 11. С. 349-354.

44. Стасюк І., Костюкевич В. Співвідношення засобів тренувальної роботи у футзалі в макроциклі підготовки кваліфікованих спортсменів. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол. : М. С. Солопчук (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. Вип. 10. С. 492-499.

45. Стасюк В. А. Аналіз показників змагальної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі констатувального експерименту. Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування: науково-методичний журнал [головний редактор В.М. Костюкевич]. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Житомирський державний університет імені Івана Франка, ТОВ «Планер», 2019. Випуск 1. С. 32-40.

46. Стасюк В. А., Стасюк І. І., Прозар М. В., Петров А. О. Теорія і методика викладання спортивних ігор (футбол): навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня “Рута”», 2017. 162 с.

47. Стасюк В. А. Порівняльний аналіз показників підготовленості та змагальної діяльності кваліфікованих футболістів на різних етапах підготовки. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2018. Випуск. 11. С. 331-339.

48. Перевозник В. І., Паєвський В. В. Особливості процесу відбору у сучасному футболі. Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти. Серія: Фізична культура. 2023. № 2. С. 76-78.

49. Перевозник В. І. Теорія та методика футболу. Навчальний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Харків. 2019. 101 с.

50. Платонов В. М. Сучасна система спортивного тренування. Київ : Перша друкарня, 2021. 682 с.

51. Поляничко О., Романюк М., Мирончук Г. Техніко-тактична підготовка кваліфікованих футболісток Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. 2021. С. 231-234.
52. Сивохоп Е. М., Шкірта М. І., Маріонда І. І. Теорія і методика викладання футболу. Ужгород, 2013. 52 с.
53. Тітова Г. В. Спортивний відбір на початкових етапах підготовки юних футболістів. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019. № 33. С. 96-102.
54. Теоретико-методичні основи управління процесом підготовки спортсменів різної кваліфікації: колективна монографія / за заг. ред. В. М. Костюкевича. Вінниця: ТОВ "Планер", 2018. 418 с.
55. Шинкарук О. А. Теорія і методика підготовки спортсменів : управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті: навч. посіб. К. 2013. 136 с.
56. Шинкарук О. А. Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного вдосконалення (на матеріалі олімпійських видів спорту). Дис. на здобуття наук. ступеня доктора наук з фіз. вих і спорту: спец. 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт». Київ : Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2011. 438 с.
57. Шинкарук О. А. Відбір спортсменів і орієнтації їх підготовки в процесі багаторічного вдосконалення. Київ : Олімпійська література, 2011. 360 с.
58. Шинкарук О. Спадкові та набуті ознаки в процесі спортивного відбору. Спортивна наука та здоров'я людини. 2019. № 1(1). С. 65-74.
59. Яворська, Т. Є., Назарчук, О. А. Сучасні критерії спортивного відбору дітей у футболі. Магістратура в умовах євроінтеграційних процесів вищої школи: збірник наукових праць / за заг. ред. С.С. Вітвіцької, Н.М. Мирончук. 2013. с. 308-313.
60. Kostiukevych V., Imas E., Borysova O., Dutchak M., Shynkaruk O., Kogut I., Voronova V., Shlonska O., Stasiuk I. Modeling of the athletic training process in

team sports during an annual macrocycle. *Journal of Physical Education and Sport, (JPES)*, 18 Supplement issue 1, Art. 44. 2018. P. 327-334.